

Gyvenimas ir darbas Olandijoje

Informacija Europos piliečiams, norintiems dirbti Olandijoje

Ketinate gyventi ir dirbti Olandijoje?

Tuomet atidžiai perskaitykite šį bukletą. Prieš pradėdami veikti, sužinokite daugiau apie tai, kokie reikalavimai ir formalumai jūsų laukia. Taip išvengsite nusivylimo atvykę. Apsisprendę persikelti sutaupysite daug laiko, jei išmanysite, kokia tvarka galioja jus (laikina) priimančioje šalyje.

Šiame informaciniame buklete pateikiama informacija apie:

- darbo sąlygas Olandijoje
- darbo paieškas Olandijoje
- formalumus, kuriuos reikia sutvarkyti, jei norite gyventi ir dirbti Olandijoje

UWV WERKbedrijf vienija ieškančius darbo asmenis ir darbdavius, ir dalyvauja EURES – tarptautinių organizacijų, užsiimančių įdarbinimo paslaugomis, tinkle. UWV WERKbedrijf savo duomenų bazėje turi daug laisvų darbo vietų ir suveda darbdavius ir darbo ieškančiuosius. Ši informacinė bukletą išleido UWV WERKbedrijf kartu su Socialinių reikalų ir darbo ministerija, kuri yra atsakinga už užimtumo skatinimą, šiuolaikinius darbo santykius ir socialinės apsaugos užtikrinimą.

Jeigu perskaitę šį informacinį bukletą dar turėsite klausimų apie gyvenimą ir darbą Olandijoje, apsilankykite UWV WERKbedrijf svetainėje www.werk.nl/eures arba Socialinių reikalų ir darbo ministerijos interneto svetainėje www.employment.gov.nl. Taip pat galite kreiptis į ministeriją telefonu +31 70 333 44 44.

Turinys

1. Trumpas įvadas
2. Formalumai atvykstant ir gyvenant Olandijoje
3. Darbo paieška
4. Darbe: darbo sąlygos
5. Socialinės apsaugos sistema ir principai
6. Gyvenimas Olandijoje
7. Naudingi adresai

1. Trumpas įvadas

Nyderlandai yra palyginti maža šalis. Jos plotas 41.864 km², gyventojų skaičius – 16,4 milijono. Nors ir maža, ji yra šeštoji pagal dydį pasaulio eksportuotoja ir investuotoja.

Olandija žinoma visame pasaulyje dėl savo nuolatinės kovos su vandeniu. Be 450 km ilgio pakrantės, ji dar turi daugybę upių ir ežerų. Didelę dalį žemės sudaro lygūs polderiai, apsupti pylimų. Beveik pusė žemės yra žemiau jūros lygio ir yra dirbtinai apsaugota nuo užtvindymo. Senovėje nuo užtvindymo gelbėdavo malūnai, dabar jie vis dar tebėra būdingas olandų kraštovaizdžio bruožas.

Didžiausias kovos su jūra simbolis yra Deltos projektas. Tai didžiulis potvynių užtvarų kompleksas, apsaugantis pietinę Nyderlandų dalį nuo užtvindymo. Šio stulbinančio inžinerijos projekto įgyvendinimui prireikė penkiasdešimties metų.

Nyderlandai yra konstitucinė monarchija su parlamentine sistema. Karalienė ir jos ministrai vadovauja vyriausybei. Daugiau nei penki procentai gyventojų šiuo metu yra užsienio piliečiai. Daugiau informacijos ir pagrindinius duomenis apie Nyderlandų socialinę ir politinę santvarką, gyventojų skaičių ir ekonomiką galite rasti Užsienio reikalų ministerijos interneto svetainėje www.minbuza.nl.

2. Formalumai atvykstant ir gyvenant Olandijoje

Kas gali gyventi ir dirbti Olandijoje?

Žmonės iš šių Europos šalių gali laisvai gyventi ir dirbti kitose valstybėse narėse: Belgijos, Kipro, Danijos, Vokietijos, Estijos, Suomijos, Prancūzijos, Graikijos, Vengrijos, Airijos, Italijos, Latvijos, Lietuvos, Lichtenšteino, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Norvegijos, Austrijos, Lenkijos, Portugalijos, Slovėnijos, Slovakijos, Ispanijos, Čekijos, Jungtinės Karalystės, Islandijos ir Švedijos. Šios šalys yra Europos ekonominė erdvės dalis. Tai reiškia, kad jų piliečiai gali gyventi ir dirbti ten, kur jiems patinka, tereikia tik leidimo gyventi. Ši tvarka taip pat taikoma Šveicarijos, su kuria sudaryta atskira sutartis, piliečiams.

Ko jums reikės?

Jeigu norite gyventi ir dirbti Olandijoje, turite turėti:

- Galiojantį pasą
- Sveikatos draudimą (jei norite gyventi ilgiau nei šešis mėnesius)
- Pakankamas pajamas

Leidimas gyventi / registracijos įrodymas Europos Sąjungos šalių piliečiams

EEE valstybių narių arba Šveicarijos piliečiai, norintys gyventi Olandijoje ilgiau nei tris mėnesius, arba jau išbuvę Olandijoje ilgiau nei tris mėnesius, turi registruotis Imigracijos ir natūralizacijos departamente (Immigratie-en Naturalisatiedienst (IND)). IND yra organizacija, kuri įgyvendina Olandijos imigracijos politiką. Registruotis tikslinga, siekiant gauti teisėto gyvenimo šalyje įrodymą. Kartais prieš sudarydami darbo sutartis darbdaviai prašo šio registracijos dokumento, o taip pat jo kartais reikia norint atsidaryti banko sąskaitą. Rumunijos ir Bulgarijos piliečiai negali registruotis, bet gali prašyti teisėtos gyvenamosios vietos įrodymo (gyvenamosios vietos dokumento) iš IND.

Apribojimai

Atvykusieji iš Rumunijos ir Bulgarijos gali dirbti tik jei jų darbdavys jiems gauna darbo leidimą. Šiuo atveju dėl darbo leidimo turi kreiptis darbdavys, o ne darbuotojas. Darbo

leidimus Olandijoje išduoda Darbuotojų draudimo agentūra (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)).

Kaip užsiregistruoti Immigratieen Naturalisatiedienst (Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba – IND)

1. Pirmiausia turite registruotis savivaldybėje, kurioje gyvenate.
2. Baigę registracijos procedūras savivaldybėje turite skambinti IND ir susitarti dėl apsilankymo laiko.
3. IND jums išsiųs laišką, patvirtinantį jūsų apsilankymo laiką. Kartu su šiuo laišku gausite ir registracijos formą.
4. Šia formą turite užpildyti namie ir susirinkti visus reikalingus dokumentus.
5. Tuomet vyksite į IND skyrių registruotis.
6. IND patikrins jūsų registraciją ir išduos registracijos pažymėjimą.

Į IND galite kreiptis telefonu nuo 0900 - 123 45 61 (0,10 EUR/min) darbo dienomis 9:00-17:00. Iš užsienio skambinkite telefonu +31 20 889 30 45 (šiuo numeriu negalima prisiskambinti iš Nyderlandų). Norėdami susitarti dėl paskyrimo laiko, pasirinkite „afsprakenlijn“ (paskyrimo linija) variantą.

EEE valstybių narių ir Šveicarijos piliečiai, kurie dirba Olandijoje, turi tokias pačias teises, kaip ir Olandijos piliečiai: teises į darbo užmokestį, socialinės apsaugos ir narystės profesinėse sąjungose teises, darbo sąlygas, galimybes gauti būstą, įgyti profesinį išsilavinimą. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.ind.nl.

Rumunijos ir Bulgarijos piliečiai gali gauti teisėtos gyvenamosios vietos įrodymą iš IND (www.ind.nl). Užpildę formą, pateikite ją vienam iš IND biurų. Prieš apsilankymą pasiskambinkite į savo vietos IND skyrių ir susitarkite dėl laiko telefonu 0900 - 123 45 61 (skambučio kaina – 0,10 eurų už minutę). Jums pasakys, ką atvykstant reikia turėti su savimi.

Bendrasis mokesčių ir socialinės apsaugos numeris (piliečių paslaugų numeris)

Prieš pradėdami dirbti Olandijoje, jums reikės bendrojo mokesčių ir socialinės apsaugos numerio (piliečių paslaugų numerio; olandiškai – burgerservicenummer (BSN)). Kai ieškosite darbo arba pradėsite dirbti, visi (potencialūs) darbdaviai ir įdarbinimo agentūros prašys nurodyti šį numerį. Piliečių paslaugų numerį galite gauti savivaldybės, kurioje jūs gyvenate, Rotušėje (Stadhuis). Jei ketinate gyventi Olandijoje trumpiau kaip tris mėnesius, SOFI (mokesčių ir socialinio draudimo) numerio galite paprašyti viename iš mokesčių inspekcijos padalinių. Jo taip pat reikia, jei atvykstate čia dirbti, bet ne gyventi. Daugiau informacijos bei mokesčių tarnybų adresus rasite www.belastingdienst.nl, arba paskambinę 0800-05 43 (iš Nyderlandų) arba +31 55 538 53 85 (iš užsienio).

Kas gali atvykti su jumis į Nyderlandus?

Jūsų šeimos nariai ir giminaičiai, kurie yra jūsų išlaikomi, pavyzdžiui, vaikai. Jie turi tokias pat teises kaip ir jūs.

3. Darbo paieška

Patartina pradėti ieškoti darbo dar prieš išvykstant į Nyderlandus. Čia jums gali padėti Europos darbo mobilumo portalo (EURES) konsultantas jūsų šalyje. EURES yra Europos

užimtumo tarnybų tinklas. Jų interneto svetainė, kurioje pranešama apie laisvas darbo vietas: www.ec.europa.eu/eures. Taip pat šioje svetainėje galite įdėti savo CV.

Prieš išvykstant

Primas etapas: sužinokite, kokių darbų siūloma asmenims su jūsų turima kvalifikacija ir išsilavinimu. Šiuo atžvilgiu jūsų diplomą(-us), įgytus jūsų kilmės šalyje, reikėtų įvertinti pagal olandų kriterijus. Tuomet jūsų žinios ir įgūdžiai Olandų darbdaviui bus iš karto aiškūs.

Olandijoje

Olandijoje galite įvertinti ir savo užsienyje įgytus diplomus. UWV WERKbedrijf perduos jūsų prašymą kompetentingai institucijai, kuri patikrins jūsų dokumento autentiškumą ir išsamumą. Šis procesas gali užtrukti nuo aštuonių iki devynių savaičių. Jei jau este radę darbą Olandijoje, dėl savo diplomo įvertinimo galite tiesiogiai kreiptis į Informatiecentrum Diploma Waardering (Kvalifikacijos vertinimo informacijos centras – IcDW), apeidami UWV WERKbedrijf. Informacijos apie užsienio diplomų vertinimą rasite čia: www.idw.nl.

UWV WERKbedrijf

Darbo Olandijoje paieška dažnai prasideda nuo UWV WERKbedrijf. UWV WERKbedrijf padės rasti darbą ir suteiks patarimų, informacijos ir pagalbos. Informacijos apie laisvas darbo vietas ir kitas reikalingas žinias rasite apsilankę www.werk.nl.

Laikinojo įdarbinimo agentūros

Olandijoje yra daug laikino įdarbinimo agentūrų. Jų apžvalgą rasite www.uitzendbureau.pagina.nl. Jei nemokate olandų kalbos, geriau kreiptis į laikinojo įdarbinimo agentūras, skirtas užsieniečiams. Šių agentūrų apžvalgą rasite www.werk.nl/eures. Apskritai, laikinojo įdarbinimo agentūros siūlo tik laikiną darbą, tačiau gali pasiūlyti ir nuolatinį.

Internetas

Be UWV WERKbedrijf (www.werk.nl) interneto svetainės, dar yra daug kitų darbo paieškos tinklalapių. Jų sąrašus rasite www.vacature.overzicht.nl ir www.werk.startpagina.nl.

Darbo skelbimai

Olandų laikraščiuose, o ypač šeštadieniuose numeriuose yra daug darbo skelbimų. Didžiausi nacionaliniai laikraščiai – NRC Handelsblad, Trouw, De Volkskrant, De Telegraaf ir Algemeen Dagblad.

Darbo paieška ne per skelbimus

Olandijoje populiarus dar viena darbo paieškos forma: galite kreiptis į įmones, nors jose šiuo metu ir nėra laisvų vietų. Jūsų prašymas dažnai gali būti saugomas tol, kol tinkama darbo vieta atsiranda. Informaciją apie konkrečias bendroves galite gauti iš Prekybos rūmų (Kamer van Koophandel, www.kvk.nl) arba iš ambasados ar konsulato savo kilmės šalyje. Prieš siunčiant prašymą patartina paskambinti jus dominančiai įmonei ir gauti papildomos informacijos, taip pat paklausti, kam reikėtų adresuoti laišką.

Laiškai – prašymai

Darbo prašymus geriausia rašyti olandų kalba, nebent reklamoje būtų nurodyta, kad priimami laiškai ir kita kalba. Laiškai turi būti spausdinti. Olandijoje laiškai su prašymais paprastai yra trumpi, glausti ir tikslūs. Turėtumėte nurodyti, kodėl kreipiatės ir kodėl manote, kad esate tinkamas šiam darbui. Taip pat įprasta nurodyti, kad mielai pasinaudotumėte galimybe aptarti jūsų prašymą asmeninio pokalbio metu.

Kreipimosi tvarka

Kreipimosi dėl darbo procedūra priklauso nuo jūsų ieškomo darbo pobūdžio. Darbdaviai, ieškantys žemės ūkio ir nekvalifikuotų darbuotojų, paprastai pageidauja susitikti su jais asmeniškai. Žinoma, darbdavys supras, kad negalėsite atvykti į Nyderlandus vien dėl pokalbio, todėl pirmiausia turite nusiųsti laišką. Standartinė procedūra labiau išsilavinusiems darbuotojams, vidurinės grandies vadovams ir į aukštesnes pareigas kandidatuojančiams darbuotojams apima spausdintą motyvacinį laišką su CV.

Gyvenimo aprašymas (curriculum vitae)

Olandijoje gyvenimo aprašymas (CV) yra glaustas ir aiškus. Jame chronologine tvarka paprastai išvardijamas išsilavinimas, mokymosi ir darbo patirtis. Stenkitės išsitemti viename A4 formato lape (daugiausia dviejuose). Olandų CV nurodomos tik datos ir faktinė informacija, o motyvacija aprašoma laiške. Olandų darbdaviai pirmenybę teikia trumpiems ir glaustiems CV, todėl nerasykite nieko, kas nesusiję su darbu, dėl kurio kreipiatės. Tačiau pomėgius ir socialinę veiklą olandų darbdaviai laiko svarbiais, tad paminėkite juos savo CV. Pabandykite išvardyti veiklą, kuri yra susijusi su darbu, dėl kurio kreipiatės. Pavyzdžiui, žaidimas komandinėse sporto šakose gali rodyti, kad galėsite dirbti kaip komandos narys. Pritaikykite savo CV kiekvienai laisvai darbo vietai, dėl kurios kreipiatės. Nereikia įtraukti nuorodų ar diplomų kopijų, nes darbdavys jų prašys tik vėliau. Jūsų CV turi būti pateikta ši informacija (tokia tvarka):

- Asmeniniai duomenys
- Išsilavinimas ir mokymasis (įskaitant svarbius kursus)
- Darbo patirtis (su tiksliais datomis)
- Pomėgiai ir interesai

Europass

Jei ieškote darbo arba norite vykdyti studijuoti į Europą, svarbu nurodyti, ką mokate ir ką sugebate. Tuo atžvilgiu jums pravers Europass.

Europass parengia Europos gyvenimo aprašymą (Europass CV), kuris naudojamas visoje Europoje. Be šio CV, Europass taip pat pateikia praktinius dokumentus apie kalbos įgūdžius, darbo patirtį ir diplomus. Jei norite sužinoti daugiau apie Europass, apsilankykite savo šalies nacionalinio Europass centro (NEC) interneto svetainėje.

Pokalbis dėl darbo

Per darbo interviu darbdaviai klausinės apie jūsų motyvaciją ir patirtį. Būkite pasirengę atsakyti į klausimą, kodėl pasirinkote būtent šią įmonę. Darbdaviai taip pat dažnai prašo pareiškėjų nurodyti savo teigiamus ir neigiamus charakterio bruožus. Darbo interviu paprastai veda vienas ar du darbuotojai. Kartais procesas apima du ar tris interviu. Susitikimo pabaigoje turėsite galimybę patys užduoti klausimus. Darbdaviai labai vertina, jei išnaudojate šią galimybę, tad gerai pasirenkite šiai pokalbio daliai.

Darbo rūšys

Olandijoje galite gauti darbą, už kurį atlyginimą moka olandų darbdavys (tiesiogiai arba per įdarbinimo agentūrą), laikiną darbą pas darbo naudotoją, arba galite dirbti savarankiškai. Svarbu, kad jūsų darbo pobūdis būtų aiškus, nes nuo to priklausys jūsų darbo sąlygos, pajamų mokesčio mokėjimas ir tai, ar būsite apdraustas pagal Olandijos draudimo schemas.

Samdomas darbas

Jei dirbsite samdomą darbą, jums bus taikomos Olandijos darbo sąlygos. Jūsų darbdavys mokės darbo užmokesčio mokesťį ir socialinio draudimo įmokas į draudimo sistemą. Būsite apdraustas nuo nedarbo, ligos ir nedarbingumo. Kaip samdomas darbuotojas, turėsite tas

pačias teises kaip ir Olandijos pilietybę turintys darbuotojai. Jei dirbsite per Olandijos įdarbinimo agentūrą, dar bus taikomos ir šios taisyklės:

- Įdarbinimo agentūra negali prašyti iš jūsų pinigų už įdarbinimą.
- Įdarbinimo agentūra turi jus iš anksto informuoti raštu apie darbo sąlygas darbo vietoje.
- Įdarbinimo agentūra arba įmonė, kurioje dirbate (jei įdarbinimo agentūra neturi kolektyvines darbo sutartis) jums mokės pagal kolektyvinę darbo sutartį (CAO).

Laikinas darbas pas darbo naudotoją

Yra trys skirtingos laikino daro pas darbo naudotoją rūšys:

- Galite dirbti įmonei savo šalyje, kuri komandiruoja jus į Olandijos (dukterinę) įmonę.
- Galite dirbti Olandijoje, įsidarbinę per įdarbinimo agentūrą arba laikino darbo agentūrą savo šalyje.
- Galite dirbti savo šalies įmonėje, kuri atlieka darbus Olandijoje.

Pagrindinė taisyklė yra ta, kad dirbate pagal savo šalies darbo sąlygas. Taip pat taikoma ir visa eilė įdarbinimo sąlygų, kurios priimtose Olandijoje, t.y.: darbo laikas ir pertraukos; atostogos; atlyginimas; laikinojo darbo įsidarbinus per įdarbinimo agentūrą taikomi terminai ir nuostatos; darbo sveikatos, saugos ir higienos reikalavimai; apsaugos priemonės nėščiosioms, neseniai pagimdžiusioms moterims, vaikams ir jaunimui; ir nediskriminavimas.

Savarankiškas darbas

Jei dirbsite savarankiškai, galėsite pats sau nustatyti darbo sąlygas, pavyzdžiui, taikomą valandinį įkainį. Taip pat turėsite pats pasirūpinti draudimu nuo ligos, nedarbo ar darbingumo netekimo. Turėsite pats mokėti mokesčius. Jei norėsite savarankiškai dirbti Olandijoje, jums reikės deklaracijos, kurią galėtumėte parodyti klientams. Deklaraciją galite gauti dviem būdais:

- Jei esate savarankiškai dirbantis savo šalyje. Tokiu atveju galite prašyti deklaracijos iš savo vietos valdžios institucijos, kurioje būtų nurodyta, kad dirbate savarankiškai. Turėdami šią deklaraciją galite pradėti dirbti Olandijoje kaip savarankiškai dirbantis asmuo. Pastaba: ši tvarka tai taikoma tik jei teikiate paslaugas įvairiems klientams Olandijoje. Jei dirbate tik vienam klientui, pagal Olandijos įstatymus esate laikomas samdomu darbuotoju.
- Iš Belastingdienst (Mokesčių administracijos) galite prašyti Verklaring arbeidsrelatie (Nepriklausomo verslininko statuso deklaracijos – VAR). Šios deklaracijos galite prašyti, pavyzdžiui, staliaus ar programuotojo veiklai. Ši deklaracija neišduodama komercinei veiklai, pavyzdžiui produktų pardavimui ir pirkimui. Jeigu atliekate kelis darbus (pvz., vertėjo ir ryšių konsultanto), turite prašyti deklaracijos kiekvienai veiklos rūšiai atskirai. Deklaracijos turėti neprivalote, tačiau jos gali paprašyti jūsų klientas.

Daugiau informacijos

Jei turite klausimų apie Verklaring arbeidsrelatie, kreipkitės į Belastingdienst per tinklalapį www.belastingdienst.nl, telefonu 0800-05 34, arba iš užsienio +31 55 535 385.

Sezoninis darbas

Ieškantiems darbo ieško žemės ūkio sektoriuje yra galimybė registruotis CV duomenų bazėje www.seasonalwork.nl.

Kolektyvinės arba individualios darbo sutartys

Kolektyvinė darbo sutartis (CAO) yra susitarimas dėl darbo sąlygų tarp konkrečios įmonės arba sektoriaus profesinių sąjungų ir darbdavių. Šios sutartys yra taikomos visiems įmonės

darbuotojams, o ne tik profesinės sąjungos nariams. Kolektyvinės darbo sutartys apima susitarimus įvairiausiais klausimais, pavyzdžiui, dėl atlyginimų, darbo užmokesčio sistemų, darbo laiko, rotacijos, pamaininio darbo, atostogų, papildomo atlygio už viršvalandžius, darbo sąlygų ir pensijų. Individualios darbo sutartys visada sudaromos pagal kolektyvinę sutartį. Individuali darbo sutartis yra susitarimas tarp jūsų ir darbdavio. Darbdavys yra teisiškai įpareigotas registruoti tam tikrus reikalus, pavyzdžiui, atsiskaitymo lapeliuose arba atskiro laiško forma. Rašytinė darbo sutartis yra labiausiai paplitusi alternatyva. Joje nurodoma ši informacija:

- Darbdavio ir darbuotojo pavadinimas, vardas/pavardė ir adresai;
- Vieta(-os), kurioje(-se) turi būti atliekamas darbas
- Darbuotojo pareigos arba darbo pobūdis
- Darbo sutarties pradžios data
- Darbo sutarties trukmė, jei ji nėra sudaroma neribotam laikui
- Teisė į atostogas arba būdas, kuriuo jos apskaičiuojamos
- Darbo užmokestis ir jo mokėjimo dažnis (laikotarpis)
- Įprastos darbo dienos arba darbo savaitės trukmė
- Informacija apie įmokas į pensijų fondą
- Informacija apie laikiną darbo sutartį, jei taikoma
- Taikoma kolektyvinė darbo sutartis
- Informacija apie bandomąjį laikotarpį, jei taikoma
- Įspėjimo apie atleidimą / išėjimą iš darbo laikotarpis, arba koku būdu jis yra apskaičiuojamas

Kai kurie šiame sąraše nurodyti klausimai turi būti nurodomi tik kolektyvinėje darbo sutartyje (CAO), kuri taikoma visam pramonės šakos sektoriui. Pavyzdžiui, tai taikoma atostogoms, įspėjimo laikotarpiui, darbo užmokesčiui ir / arba darbo laikui (jei kolektyvinėje sutartyje šie klausimai yra aptarti).

Nuolatinio arba laikino darbo sutartis

Apskritai yra dviejų rūšių sutartys: nuolatinio ir laikino darbo. Nuolatinio darbo sutartis galioja neribotą laiką, laikino darbo sutartis gali galioti nuo kelių dienų ar mėnesių iki metų. Laikino darbo sutartis automatiškai baigiasi sutarto laikotarpio pabaigoje.

Minimalus darbo užmokestis

Kaip Nyderlandų darbuotojas, turite teisę gauti ne mažesnę atlygį nei teisės aktuose numatytas minimalus darbo užmokestis. Įstatymai numato minimalų darbo užmokestį jaunimui iki 23 metų. Jo dydžiai nurodyti Socialinių reikalų ir darbo ministerijos interneto svetainėje (www.szw.nl arba www.employment.gov.nl). Minimalus darbo užmokestis taikomas visai darbo savaitei (be viršvalandžių). Jei dirbate ne visą darbo laiką, jums bus mokama proporcingai nuo dirbto laiko. Priklausomai nuo atitinkamų susitarimų šiuo klausimu, darbo užmokestį gausite kas savaitę, kas mėnesį ar kas keturias savaites. Iš savo darbdavio gausite atsiskaitymo lapelį, kad galėtumėte pasitikrinti sumokėtą sumą.

Atostogos

Kiekvienas Nyderlandų darbuotojas turi teisę į visiškai apmokamas atostogas. Teisė į atostogas kaupiasi visus metus. Minimalus atostogų dienų skaičius, į kurį turite teisę po vienerių darbo metų, yra lygus jūsų per savaitę sutartų darbo dienų skaičiui, padaugintam iš keturių (paprastai $4 \times 5 = 20$ dienų). Jei pas atitinkamą darbdavį neišdirbote visų metų, jūsų atostogų dienų skaičius bus apskaičiuotas proporcingai dirbtam laikui.

4. Darbe

Darbo sąlygos

Darbo laikas ir pertraukos

Siekiant apsaugoti sveikatą ir užtikrinti saugą darbe, taikomos konkrečios darbo laiko ir pertraukų taisyklės. Jos taikomos visiems darbuotojams. Jei dirbate savarankiškai, šios taisyklės netaikomos, išskyrus atvejus, kai yra pavojus padaryti žalą trečiosioms šalims, pavyzdžiui, keliuose. Tokiu atveju turite paisyti minimalių poilsio valandų. Laikas, kurį praleidžiate darbo vietoje, taip pat skaičiuojamas kaip darbas, todėl, pavyzdžiui, jei laukiate klientų, tai taip pat laikoma darbo laiku.

Leistinos darbo valandos ir poilsio laikas įvairiose darbo vietose skiriasi. Apskritai, neturėtumėte dirbti ilgiau nei dešimt valandų per pamainą ir ilgiau nei vidutiniškai 45 valandas per savaitę. Viršvalandinis darbas kartkartėmis yra leidžiamas. Taip pat kiekvieną dieną turite turėti vienuolikos valandų poilsį (kuris gali būti sutrumpintas iki aštuonių valandų kartą per savaitę) ir kartą per savaitę – 36 poilsio valandas iš eilės. Turite teisę į trumpas pertraukas. Įstatymuose yra nustatytos griežtos taisyklės, taikomos naktinėms pamainoms. Jeigu Jums priklauso keturiolika valandų poilsio po naktinės pamainos, ir bent 48 valandos po serijos naktinių pamainų, bet ne daugiau kaip septynių. Specialios taisyklės taikomos muzikantams, medikams ir transporto sektoriaus ir jūros pramonės darbuotojams; jas galima rasti adresu www.szw.nl.

Saugus darbas

Jūsų darbdavys turi užtikrinti saugią ir sveiką darbo aplinką. Nelaimingų atsitikimų ir susirgimų pavojus reikia kuo labiau sumažinti. Jei vis dar išlieka pavojingų situacijų galimybė, darbdavys turi išduoti asmeninės apsaugos priemonės (pavyzdžiui, šalną ar akinius). Privalote naudoti šias priemones ir esate už tai atsakingas.

Nediskriminavimas

Olandijos įstatymai draudžia diskriminuoti žmones dėl jų religijos, asmeninių ar politinių įsitikinimų, rasės, lyties, tautybės, seksualinės orientacijos, šeimos padėties, darbo laiko (darbas pilnu ar nepilnu etatu), negalios arba lėtinės ligos, darbo sutarties rūšies (nuolatinis arba laikinas darbas), arba amžiaus. Samdydamas darbuotojus, skirdamas premijas ar atleisdamas iš darbo, darbdavys negali diskriminuoti dėl bet kurios iš šių priežasčių.

Vienodas apmokėjimas už darbą

Už tą patį darbą turi būti atlyginama vienodai. Darbo užmokestis negali skirtis dėl tokių veiksnių, kaip lytis, rasė, tautybė, negalia arba lėtinė liga, darbo valandų skaičius, arba darbas pagal laikiną sutartį. Už tą patį darbą einant skirtingas pareigas turi būti atlyginama vienodai. Darbdavys negali skirti darbo darbuotojui, pasirengusiam atlikti jį už mažesnę atlyginimą nei tai padarytų kitas darbuotojas. Tai nereiškia, kad visi turi gauti tą pačią algą už tą patį darbą. Pavyzdžiui, asmeniui, turinčiam daug patirties, darbdavys gali mokėti didesnę atlyginimą, nei tam, kuris ką tik pradėjo dirbti.

Privalomas identifikavimas

Pradėjus dirbti, darbdavys paprašys pateikti jūsų asmens dokumento originalą. Darbdavys privalo patikrinti jo autentiškumą ir galiojimą, ir turi pasidaryti jo kopiją. Pavyzdžiui, vykdami į Belastingdienst (Mokesčių administracija) arba Arbeidsinspectie (Sveikatos ir Saugos Inspekcija), visada pasiimkite asmens dokumentą su savimi, nes ten turėsite jį

pateikti. Taip pat asmens dokumentas reikalingas, jeigu įsidarbinote per įdarbinimo agentūrą ar dirbate savarankiškai. Galiojantis asmens dokumentas yra vienos iš EEE šalių pasas, Europos tapatybės kortelė arba užsieniečio asmens tapatybės kortelė (vreemdelingendocument). Vairuotojo pažymėjimas kaip asmens dokumentas įsidarbinant negalioja, nes jame nieko nenurodyta apie pilietybę ir jūsų teisę gyventi šalyje.

Išnaudojimas ir prekyba žmonėmis

Jeigu esate verčiamas dirbti nesaugioje aplinkoje, gaunate neproporcingai mažą atlyginimą arba dirbate itin ilgą darbo valandą, tai yra išnaudojimas. Jei visa tai dar lydi prievarta arba jums teikiama klaidinanti informacija, tai gali būti prekyba žmonėmis. Prekybos žmonėmis aukos gali kreiptis pagalbos. Prievarta laikoma, jeigu:

- Jūs pats neorganizavote savo kelionės ir netvarkėte savo dokumentų, jei jūsų pasą ar kelionės dokumentus turi kitas asmuo.
- Piktnaudžiaujama jūsų būgštavimais dėl nelegalaus gyvenimo Olandijoje ar deportavimo
- Turite atiduoti nepagrįstai didelę dalį savo pajamų
- Turite sumokėti gana didelę skolą
- Jūsų judėjimo laisvė ribojama ir turite laikytis trečiosios šalies nurodymų
- Jūs ar jūsų šeima esate šantažo ar turto prievartavimo aukoms

Jei esate prekybos žmonėmis auka, galite pasinaudoti B9 schema. Trumpai kalbant, ši schema jums suteikia teisę:

- Ne ilgiau kaip trijų mėnesių apsisprendimo laikotarpį, per kurį turite nuspręsti, ar norite pateikti skundą
- Laikiną leidimą gyventi, kol bus tiriamas kriminalinis nusikaltimas ir vyks įtariamųjų baudžiamasis persekiojimas
- Socialinį aprūpinimą, kuris apima apgyvendinimą, pašalpą ir gydymą
- Nukentėjusieji, kurie yra pateikę skundą dėl prekybos žmonėmis ir/arba kurie yra liudytojai, gali dirbti tol, kol galioja jų leidimas gyventi

Prekybos žmonėmis aukos gali pranešti apie tai policijai arba Arbeidsinspectie (Sveikatos ir saugos inspekcijai). Tiek vyrai, tiek moterys gali kreiptis pagalbos ir informacijos į Stichting tegen vrouwenhandel (Kovos su prekyba moterimis fondas – STV). Šis fondas organizuoja ir koordinuoja pirminę (įtariamų) prekybos žmonėmis aukų globą ir inicijuoja pagalbos teikimą. Galite kreiptis į pagalbos tarnybą elektroniniu paštu stv@opvang.nl arba telefonu +31 33 448 11 86.

5. Socialinės apsaugos sistema ir principai

Jei dirbate nuolatinį darbą, jums taikomos Olandijos socialinio draudimo schemas. Šiame skyriuje iš esmės paaiškinama, ką tai reiškia jums.

Pilnai apmokamas ligos laikotarpis

Jei sergate, darbdavys privalo mokėti jums atlyginimą dvejus metus. Gausite ne mažiau kaip 70% savo buvusio atlyginimo. Kartais kolektyvinėse darbo sutartyse numatoma, kad už pirmas kelias ligos dienas, kai nedirbate, nebus mokama. Jei darbo sutartis baigiasi jūsų ligos laikotarpio metu, jūsų atlyginimo mokėjimą perims Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (Darbuotojų draudimo vykdomoji agentūra – UWV). Kaip darbuotojas, privalote stengtis pasveikti. Jei to nedarysite, darbdavys gali nutraukti darbo

užmokesčio mokėjimą ir galiausiai jus atleisti. Tokiu atveju sirgdami neturėsite teisės gauti ligos pašalpos iš Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

Nedarbingumas

Jei sergate ilgiau kaip dvejus metus ir dar negalite grįžti į darbą, galite įgyti teisę į nedarbingumo išmoką. Tai priklauso nuo darbo, kurį vis dar galite atlikti. UWV nuspręs, ar turite teisę į išmoką, ir tos išmokos dydį.

Sveikatos draudimas

Kiekvienas darbuotojas turi apsidrausti sveikatos draudimu. Apsidrausti galite bet kurioje iš daugelio olandų sveikatos draudimo kompanijų. Fiksuota įmoka yra maždaug EUR 1.100 vienam asmeniui per metus. Kai kuriais atvejais galite sudaryti draudimo sutartį su užsienio draudiku, su sąlyga, kad toks draudimas atitinka Olandijos įstatymus. Jei turite klausimų apie privalomą sveikatos draudimą, kreipkitės į visuomenės informavimo tarnybą Postbus 51 telefonu 0800-80 51, arba +31 10 428 95 51, jei skambinate iš užsienio.

Nedarbas

Jei neteksite darbo dėl priežasčių, kurios nepriklauso nuo jūsų, ir neturite kito darbo, galite gauti bedarbio pašalpą. Tačiau turite būti išdirbęs ne mažiau kaip šešis mėnesius. Jūsų pašalpos dydis ir jos mokėjimo laikotarpis priklauso nuo to, kiek dirbote. Pašalpa visada yra laikina. Netekus darbo svarbu kuo greičiau užsiregistruoti UWV WERKbedrijf.

UWV WERKbedrijf jums paaiškins, kokios yra jūsų teisės ir pareigos.

Jei dirbate savarankiškai, turite pats pasirūpinti draudimu nuo nedarbo. Daugiau informacijos apie socialinę apsaugą galite gauti iš UWV WERKbedrijf (biurų adresus rasite www.werk.nl) arba iš UWV: www.uwv.nl.

Socialinė pagalba

Gyvendami Olandijoje, turėtumėte uždirbti pakankamai lėšų pragyvenimui. To nepajėgiantys padaryti asmenys gauna socialinę paramą iš savivaldybės, kurioje jie gyvena. Ši pagalba teikiama laikinai ir jos tikslas yra paskatinti asmenį vėl kuo greičiau pasirūpinti savimi dirbant apmokamą darbą.

Teisę gauti socialinę paramą turite tik tam tikrais atvejais. Pavyzdžiui, neturite teisės į socialinę paramą per pirmuosius tris mėnesius nuo savo gyvenimo šalyje. Jei atvykote į Olandiją ieškoti darbo, negalite kreiptis dėl jokios finansinės paramos. Jei vis dėlto kreipsitės dėl socialinės paramos, tai gali turėti neigiamų pasekmių jūsų teisei gyventi Olandijoje.

Pensija

Kai tik apsigyvensite ar pradėsite dirbti Olandijoje, pradėsite kaupti teises į pensiją. Bendra senatvės pensija (Algemeen Ouderdomspensioen – AOW) yra universali minimali pensija. Daugelis įmonių taip pat moka įmokas į pensijų fondą, siekdami užtikrinti papildomą pensiją savo darbuotojams. Apie tai jums daugiau paaiškins jūsų darbdavys.

Pašalpos už vaikus

Jei gyvenate ar dirbate Olandijoje ir turite vaikų iki 18 metų, tada turite teisę į vaiko pašalpą. Pranešę apie savo vaiko gimimą Civilinių reikalų departamentui (Dienst Burgerzaken) savo savivaldybėje, automatiškai gausite paraiškos formą dėl pašalpos vaikui. Jei persikeldami į Nyderlandus jau turite vaikų, turite patys kreiptis dėl pašalpos vaikui. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.svb.nl.

Daugiau informacijos

Socialinių reikalų ir darbo ministerija du kartus per metus skelbia informacinį biuletinį, kuriame nurodo visas taisykles ir sumas, susijusias su socialine apsauga. Šį biuletinį rasite www.szw.nl arba www.employment.gov.nl.

Jūsų šalyje sukauptos draudimo teisės perleidimas arba perdavimas

Nyderlandai yra sudarę tarpusavio susitarimus su daugeliu šalių dėl jūsų šalyje sukaupėtų teisių perleidimo ar perdavimo Nyderlandams.

Tai reiškia, kad gyvendami Olandijoje, galėsite gauti išmokas, kurias esate sukaukę savo šalyje.

Atitinkamą informaciją galite gauti iš išmokų agentūrų savo kilmės šalyje. Tai gali būti nedarbo pašalpos, pašalpos vaikui, ligos ir motinystės išmokos ir senatvės pensijos, našlio ir invalidumo pensijos.

Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.werk.nl/eures ir www.belastingdienst.nl

Mokesčiai

Jei gaunate atlyginimą, jūsų darbdavys automatiškai išskaičiuos mokesčius iš darbo užmokesčio ir sumokės juos Belastingdienst (Mokesčių administracijai) kartu su socialinio draudimo įmokomis. Mokestis nuo atlyginimo yra avansu mokamas pajamų mokestis. Pajamų mokestis renkamas nuo pajamų iš įvairių šaltinių.

Yra trys mokesčių rūšys:

- I rūšis: pajamos iš darbo santykių ir būsto nuosavybės
- II rūšis: pajamos iš pardavimų
- III rūšis: pajamos iš santaupų ir investicijų

Mokesčiai, kuriuos mokate nuo pajamų iš darbo santykių ir būsto nuosavybės (I rūšis) didėja palaipsniui, didėjant pajamoms, tad gaudami didesnes pajamas turite mokėti daugiau mokesčių. Norėdami gauti papildomos informacijos, kreipkitės į Privačių asmenų mokesčių administraciją (Belastingdienst Particulieren) tel. 0800-0543 arba apsilankykite www.belastingdienst.nl.

6. Gyvenimas Olandijoje

EEE šalies piliečiams nereikia leidimo gyventi, kad būtų galima dirbti Olandijoje. Tačiau toks dokumentas gali būti naudingas.

Prieš sudarydami darbo sutartį darbdaviai jo gali paprašyti. Bankams jo reikės atidarant banko sąskaitą. Taip pat jo gali prašyti kitos oficialios įstaigos. Dėl leidimo gyventi galite kreiptis į Civilinių reikalų departamento imigracijos tarnybą (Dienst Burgerzaken) pagal savivaldybę, kurioje gyvenate. EEE valstybių narių arba Šveicarijos piliečiai, norintys gyventi Olandijoje ilgiau nei tris mėnesius, arba jau išbuvę Olandijoje ilgiau nei tris mėnesius, turi tik registruotis IND. Tinklapyje www.ind.nl rasite smulkius nurodymus ir visas taisykles apie gyvenimą Olandijoje.

Būstas

Jei norite išsinuomoti būstą, galite užsiregistruoti Būsto asociacijoje. Kadangi dažnai laukiančiųjų būsto sąrašai yra ilgi (ypač dideliuose miestuose), paprastai greičiau pavyksta rasti būstą per privačias nuomos agentūras. Jos paprastai ima mėnesio nuomos dydžio mokestį kaip užstatą. Įstatyme numatytas įspėjimo apie nuomos pabaigą terminas yra ne

mažiau kaip vienas mėnuo. Nuomininkus Olandijoje gina Huurwet (Nuomos įstatymas). Pagal jį patalpos turi atitikti tam tikrus kriterijus ir turi būti gerai prižiūrimos. Kai kuriais atvejais jums gali būti skirta finansinė parama būsto nuomai. Tai priklauso nuo jūsų pajamų ir nuo mokamo nuomos mokesčio dydžio. Pasiteiraukite savo nuomotojo arba savivaldybės tarybos, arba apsilankykite www.huurtoeslag.nl. Norėdami gauti daugiau informacijos apie Olandijos būsto politiką, apsilankykite www.vrom.nl.

Jei perkate būstą, galite gauti daugiau informacijos iš bankų ar kitų finansų paslaugų teikėjų (hipotekos maklerių). Hipoteka Olandijos rinkoje paprastai trunka trisdešimt metų, tačiau galima pasirinkti ir trumpesnę laiką. Palūkanos, kurias mokate už savo būstą, yra atskaitomos iš pajamų mokesčio. Už perduodamą (parduodamą) turtą mokamas šešių procentų mokestis. Informacijos apie būstą patartina teirautis savivaldybėje, kurioje planuojate gyventi. Dauguma savivaldybių turi savo interneto svetaines, kuriose galite rasti svarbius telefono numerius. Informacijos apie būstą galite rasti ir viešojoje bibliotekoje. Taip pat galite naudotis internetu.

Naminiai gyvūnai

Jei persikeliate iš vienos ES valstybės narės į kitą valstybę narę, muitinės leidimo perkelti savo turtą nereikia. Tas pats pasakytina ir apie daugumą augintinių. Tačiau patartina pasiteirauti muitinės, ar nėra kokių nors apribojimų tam tikriems gyvūnams. Jaunesniems nei keturi mėnesiai gyvūnams gali prireikti gyvūnų sveikatos pažymėjimo ir dokumento, patvirtinančio, kad gyvūnas paskiepytas nuo pasiutligės (vyresniems nei trijų mėnesių amžiaus gyvūnams). Grįžtant į savo kilmės šalį gali būti taikoma kita tvarka.

Pinigai

Nebūtina perkelti į Nyderlandus visų savo finansinių reikalų. Vis dėlto patartina Olandijoje atsidaryti banko sąskaitą. Tam reikės bent vieno oficialaus asmens dokumento ir leidimo gyventi. Kai kurie bankai taip pat gali paprašyti pateikti pajamų įrodymus, pavyzdžiui, atlyginimo lapelius.

Gimimų, mirčių ir santuokų registracija

Gimimą, mirtį, santuokos sudarymą, naują adresą ir panašius pokyčius turite užsiregistruoti savivaldybių registre per nustatytą laikotarpį.

Šeimos gydytojai

Iškart atvykę į Nyderlandus turite užsiregistruoti pas šeimos gydytoją. Šeimos gydytoją galite pasirinkti savo gyvenamojoje vietoje. Dauguma gydytojų teikia konsultacijas tam tikru paskirtu laiku. Norėdami gydytis ligoninėje visada turite gauti savo šeimos gydytojo siuntimą. Vienintelė šios taisyklės išimtis yra dantų priežiūra bei gydymas nelaimingų atsitikimų ir skubios pagalbos atvejais didžiųjų ligoninių skyriuose.

Automobilis

Jei atsivešite savo automobilį, turite jį užregistruoti Rijksdienst voor wegverkeer (Nacionalinė kelių eismo tarnyba – RDW). Į RDW galite kreiptis telefonu numeriu 0900 – 07 39 arba per tinklalapį www.rdw.nl. Per pusmetį nuo atvykimo į Nyderlandus turite užsiregistruoti automobilį, sumokėti Olandijos kelių mokestį bei gauti Olandijos valstybinį automobilio numerį. Prieš išduodant registracijos numerį, jūsų automobilis pirmiausia bus patikrintas. Jei norite likti Olandijoje ilgiau nei metus, turite pasikeisti savo vairuotojo pažymėjimą į Nyderlandų vairuotojo pažymėjimą (net jei jau turite rausvą ES vairuotojo pažymėjimą). Taip pat galite pasikeisti savo vairuotojo pažymėjimą po metų, tačiau tuomet turėsite pateikti papildomą informaciją, pavyzdžiui, medicinos pažymėjimą. Jei norite dirbti

Olandijos įmonėje sunkvežimio vairuotoju, jums reikės turėti sunkiasvorių krovinių transporto priemonių licenciją (greta įprasto vairuotojo pažymėjimo).

Transportas

Nyderlandai yra gana maža ir tankiai apgyvendinta šalis. Be automobilių ir geležinkelio, dviračiai taip pat yra svarbi transporto forma (galbūt net viena iš geriausių, ypač didžiuosiuose miestuose). Daugybė žmonių važinėja dviračiais pramogaudami ir poilsiaudami.

Parduotuvės

Parduotuvės paprastai dirba nuo antradienio iki penktadienio, nuo 9:00 ar 10:00 iki 18:00. Dauguma parduotuvių yra uždarytos pirmadienį (ryte). Šeštadieniais dauguma parduotuvių dirba iki 17:00. Vėlai vakare prekyba paprastai vyksta ketvirtadieniais (didesniuose miestuose) arba penktadieniais (mažesniuose miestuose ir kaimuose). Daugelis parduotuvių miestų centruose taip pat veikia ir sekmadieniais. Didieji prekybos centrai užsidaro vakare nuo 20:00 iki 22.00.

Švietimo sistema

Vaikai Olandijoje turi lankyti mokyklą nuo penkerių iki aštuoniolikos metų. Tai taikoma visiems vaikams, kurie gyvena Olandijoje nuolat arba ilgesnį laikotarpį, nepriklausomai nuo jų tautybės ar religijos. Beveik visi vaikai nuo ketvirtojo gimtadienio lanko mokyklą, kad galėtų priprasti prie jos. Mokyklose taip pat žaidimais gilinamos vaikų olandų kalbos žinios. Tai itin naudinga vaikams, kurie neturi galimybių kalbėti olandiškai namuose. Daugiau informacijos apie Olandijos švietimo sistemą rasite Švietimo, kultūros ir mokslo ministerijos interneto svetainėje adresu www.minocw.nl.

Pajamos ir pragyvenimo kaina

Pragyvenimo išlaidos Olandijoje yra didelės, palyginti su daugeliu kitų šalių. Didelę savo pajamų dalį dauguma žmonių išleidžia būstui. Consumentenbond (vartotojų asociacija) gali suteikti daugiau informacijos apie pragyvenimo išlaidas Olandijoje (www.consumentenbond.nl).

Valstybinės šventės

Olandijoje yra dvi valstybinės šventės: Koninginnedag (Karalienės diena) balandžio 30 d. ir Išlaisvinimo diena gegužės 5 d. Taip pat yra visa eilė švenčių, kurios daugelyje įmonių yra nedarbo dienos: Naujųjų metų diena (sausio 1 d.), Didysis penktadienis, Velykų pirmadienis, Šeštinės, Sekminės, Kalėdų pirmoji ir antroji diena. Ar per tas dienas nedirbsite, priklauso nuo susitarimų tarp darbdavių ir darbuotojų kolektyvinėse sutartyse arba susitarimų jūsų darbo sutartyje. Geriausia yra paklausti savo darbdavio, per kokias šventes jums bus poilsio diena. Jei dirbate per šventes, tai nereiškia, kad automatiškai turite teisę į papildomą atlygį (papildomą poilsio laiką arba pinigus). Tai nėra reglamentuojama įstatymais, bet priklauso nuo darbdavio ir darbuotojo susitarimų. Daugiau informacijos rasite kolektyvinėje darbo sutartyje arba savo individualioje darbo sutartyje.

Kultūrinis ir socialinis gyvenimas

Daugiau informacijos apie kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą Olandijoje, pavyzdžiui, parodų ir renginių kalendorių, galite rasti www.holland.com.

7. Naudingi adresai

Yra daug organizacijų, kurios gali jums padėti, jei norite dirbti ir gyventi Olandijoje.

Arbeidsinspectie (Sveikatos ir saugos inspekcija)

Arbeidsinspectie tikrina, ar darbdaviai ir darbuotojai griežtai laikosi saugos taisyklių darbe. Jei darbdavys nesilaiko įstatymuose numatytų darbo saugos reikalavimų, jūs kaip darbuotojas galite pateikti skundą. Tarčiau pirmiausia turite bandyti išspręsti problemą pats su savo darbdaviu. Arbeidsinspectie visada stengiasi išlaikyti jūsų skundo anonimiškumą. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.arbeidsinspectie.nl.

UWV WERKbedrijf

Nuo UWV WERKbedrijf reikėtų pradėti darbo paieškas Olandijoje. Taip pat galite kreiptis į UWV WERKbedrijf atleidimo iš darbo klausimais ir prašyti bedarbio pašalpos. Daugumoje savivaldybių yra UWV WERKbedrijf biuras. Daugiau informacijos apie darbą Olandijoje ir UWV WERKbedrijf biurų adresus rasite www.werk.nl.

EURES

EURES (Europos užimtumo tarnyba) yra bendra organizacija su Europos Komisija, įdarbinimo agentūromis EEE šalyse ir kitomis regioninėmis ir nacionalinėmis institucijomis, pavyzdžiui, profesinėmis sąjungomis ir darbdavių organizacijomis. EURES teikia informaciją, konsultacijas ir įdarbinimo paslaugas. Daugiau informacijos rasite www.eures.europa.eu arba www.werk.nl/eures.

Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

(Darbuotojų draudimo vykdomoji agentūra – UWV)

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen yra atsakinga už nedarbo, ligos, nėštumo ir nedarbingumo pašalpas ir kt. Į UWV galite kreiptis telefonu 0900 - 92 94 arba apsilankykite www.uwv.nl, kur rasite UWV padalinių adresus.

Sociale Verzekeringsbank (Socialinio draudimo bankas - SVB)

Be kitų paslaugų, Sociale Verzekeringsbank (SVB) yra atsakingas už senatvės pensijų (AOW) ir vaikų pašalpų mokėjimą. Aplankykite www.svb.nl, kur sužinosite daugiau apie organizaciją ir pensijų schemas, kurias kuruoja SVB. Daugiau informacijos taip galite gauti telefonu +31 20 656 56 56.

Profesijungos

Profesinės sąjungos atstovauja darbuotojų interesus derybose su darbdaviais dėl darbo sąlygų, kurios yra įrašomos į kolektyvines darbo sutartis (CAO). Profesijungos taip pat teikia savo nariams konsultacijas ir paramą darbo ginčuose. www.vakbond.nl yra pateiktas visų profesinių sąjungų sąrašas (tik olandų kalba). Didžiausios profesinės sąjungos Olandijoje yra šios:

- Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV). Aplankykite www.fnv.nl arba skambinkite FNV paslaugų linija 0900 - 330 03 00 (0,10 EUR/min.); veikia pirmadienį, antradienį ir penktadienį 12:30-16:00), arba kreipkitės el. paštu info@vc.fnv.nl.
- Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV). Aplankykite www.cnv.nl arba skambinkite 0900 - 268 46 36 (0,10 EUR/min.). Taip pat galite rašyti cnvinfo@cnv.nl.

- Vakcentrale voor middengroepen en hoger personeel (MHP). Aplankykite www.vakcentralemhp.nl, skambinkite +31 345 851 900 arba rašykite info@vc-mhp.nl.

Juridisch Loket

Kreipkitės į Juridisch Loket (teisinė pagalba) nemokamos teisinės informacijos ir konsultacijų. Jie konsultuoja daugeliu teisinių klausimų, įskaitant su jūsų darbu susijusius klausimus. Jie taip pat gali nukreipti jus į kitas įstaigas. Šių įstaigų adresus galima rasti adresu www.hetj1.nl. Taip pat galite skambinti 0900-80 20 (0,10 EUR/min.).

Postbus 51

Postbus 51 yra Olandijos vyriausybės visuomenės informavimo centras. Galite kreiptis į šią įstaigą visais su valdžia ir valdymu susijusiais klausimais. Į Postbus 51 galite kreiptis įvairiais būdais: telefonu 0800 - 80 51 (skambutis nemokamas) arba iš užsienio +31 70 308 19 85 (įprastinis tarifas); el. paštu: vragen@postbus51.nl, arba per tinklalapį www.postbus51.nl.

Socialinių reikalų ir darbo ministerija (SZW)

Atsakymus į klausimus apie socialinę apsaugą Olandijoje galite gauti paskambinę į Socialinių reikalų ir darbo ministeriją tel. 0800-90 51 (skambutis nemokamas) arba iš užsienio: +31 70 333 44 44. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.szw.nl arba www.employment.gov.nl.

UWV WERKbedrijf

Communicatie

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Autoriai neprisiima atsakomybės už leidinyje pateikiamą informaciją.

2009 m. gruodis